

กวางเครือกับเครื่องสำอาง

ขณะนี้ "กวางเครือ" พืชสมุนไพรไทย กำลังเป็นที่กล่าวขวัญถึงกันมาก ทั้งในแง่ของยาอายุวัฒนะ และช่วยเสริมทรวงอก มีผลิตภัณฑ์ ที่อ้างว่ามีส่วนผสมของกวางเครือ หลายรูปแบบ ทั้งชนิดกิน และชนิดทา ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ให้ผลตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ และมีความปลอดภัย ต่อผู้บริโภคเพียงใด ยังมีข้อสงสัยกันอยู่

กวางเครือ เป็นพืชอยู่ในวงศ์ถั่ว Leguminosae ซึ่งเป็นพืชวงศ์ ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งเป็นอาหารและยารักษาโรค กวางเครืออยู่ในอนุวงศ์ Papilionoideae สกุล Pueraria ชนิด Pueraria mirifica Airy Shaw & Savatabandhu

กวางเครือในตำรายาโบราณมีถึง 4 ชนิด คือ กวางเครือขาว กวางเครือแดง กวางเครือดำ และกวางเครือมอ ชนิดที่กำลังเป็นที่สนใจ กันมากที่สุดในขณะนี้ คือ กวางเครือขาว

กวางเครือขาวเป็นไม้พุ่มหรือเลื้อย ผลัดใบ หัวใต้ดินมีขนาดใหญ่ ก่อนข้างกลม ใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อยสามใบ เรียงสลับ ช่อดอกเป็นช่อเดี่ยวและช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่ง ยาว 20-30 เซนติเมตร ดอกรูปถั่ว ออกเป็นกระจุกใน ระยะผลัดใบ กลีบดอก 5 กลีบ สีม่วงน้ำเงินอ่อน ฝักแบน รูปขอบขนาน ออกดอกช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ถึง มีนาคม และติดฝักในเดือนเมษายน

สารที่พบในกวางเครือขาว ได้แก่ สารกลุ่มไฟโตเอสโตรเจน (Phytoestrogen) สารจากพืชที่มีการออกฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจน ซึ่งเป็นฮอร์โมนเพศหญิง บางชนิดคล้ายกับที่พบในถั่วเหลือง ได้แก่ daidzein , genistein , daidzin, genistin และ coumestrol แต่สารเหล่านี้มีฤทธิ์คล้ายเอสโตรเจน ที่อ่อนมาก สารที่น่าสนใจในกวางเครือขาวคือ **miroestrol** ซึ่งมีสูตร โครงสร้างคล้าย estradiol ซึ่งเป็นฮอร์โมนเพศหญิง และการออกฤทธิ์ก็ใกล้เคียงกัน

ฮอร์โมนเอสโตรเจนนี้ เป็นฮอร์โมนเพศหญิง จะออกฤทธิ์กระตุ้นการแสดงลักษณะของเพศหญิง เช่น เต้านมขยายใหญ่ขึ้น ตะโพกขยายออก มีน้ำมึนวล มีผลต่อประจำเดือน เป็นต้น จะสังเกตได้ว่าฮอร์โมนเอสโตรเจนมีผลต่ออวัยวะต่างๆอย่างในระบบสืบพันธุ์ ในปัจจุบันเราใช้เอสโตรเจนในรูปแบบของยา เช่น ยาคุมกำเนิด ยาบรรเทากลุ่มอาการที่เกิดขึ้นในภาวะหมดประจำเดือน (menopausal syndrome) โดยมีรูปแบบของยาเตรียมต่างๆ เช่น ยาเม็ด ยาฉีด รวมทั้งชนิดครีม

ไฟโตเอสโตรเจนเป็นสารอีกกลุ่มหนึ่งที่ที่น่าสนใจ จึงมีการศึกษาวิจัยผลของไฟโตเอสโตรเจนว่า

1. ไฟโตเอสโตรเจนน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับอุบัติการณ์เกิดโรคมะเร็งที่เต้านม ถ้าใส่ใหญ่ มดลูก รังไข่ ต่อมลูกหมาก รวมทั้งโรคหัวใจ และหลอดเลือด เนื่องจากคนในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะชาวญี่ปุ่น ได้รับไฟโตเอสโตร

เงินจากถั่วเหลืองมาก พบว่ามีอุบัติการณ์เกิดโรคเหล่านี้ ต่ำกว่าชาวยุโรป อีกทั้งผู้อพยพชาวเอเชียในประเทศตะวันตก ที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมการบริโภคแบบเดิมไว้ ยังคงมีอัตราการเกิดโรคในระดับต่ำ ในขณะที่กลุ่มที่เปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคไปเป็นแบบตะวันตกมีอัตราการเกิดโรคในระดับที่สูงขึ้น

2. อาจใช้ไฟโตเอสโตรเจน เพื่อชดเชยฮอร์โมนเอสโตรเจน ในสตรีวัยเจริญพันธุ์ ที่มีความบกพร่องด้านฮอร์โมน (Female secondary sexual characteristic) หรือใช้บรรเทาอาการ ที่เกิดขึ้นในภาวะหมดประจำเดือน (menopausal syndrome)

การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการออกฤทธิ์ของไฟโตเอสโตรเจน ยังคงต้องวิเคราะห์และประมวลผล อย่างระมัดระวัง เนื่องจากสารเหล่านี้ มีความซับซ้อน และเฉพาะเจาะจงต่อชนิดของสิ่งมีชีวิต แม้แต่ในสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน ที่ช่วงอายุต่างกัน ก็อาจให้ผลการทดลองที่ต่างกัน ได้

ยุทธนา สมิตะศิริ ได้รวบรวมงานวิจัยทางเภสัชวิทยาในประเทศไทย ของห้วกาวเครือขาว ระหว่างปี พ.ศ.2524-2541 สรุปได้ว่า ทั้งในรูปแบบแห้ง และสารสกัดห้วกาวเครือ มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศหญิงในสัตว์ทดลองหลายชนิด ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแสดงฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศหญิงของกาวเครือในสัตว์ทดลอง

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา	สัตว์ทดลอง
1. กุมกำเนิดสัตว์ทดลอง	นกกกระทา, สุนัข, หนู
2. ชักนำการแท้งในสัตว์ทดลอง	หนู
3. ยับยั้งการให้นมในสัตว์ทดลองที่กำลังให้นมลูก	หนู
4. ผลขยายขนาดเต้านม	หนู, แพะ, หมู
5. ผลต่อระบบสืบพันธุ์ในสัตว์ทดลองเพศผู้ <ul style="list-style-type: none"> • ยับยั้งการสร้างสเปิร์ม • ลดจำนวนครั้งที่ผสมพันธุ์ 	หนู หนู, สุนัข
6. ผลต่ออวัยวะสืบพันธุ์เพศเมีย <ul style="list-style-type: none"> • ปากช่องคลอดขยาย 	หนู, สุนัข, แพะ, หมู

การทดลองทางคลินิกที่ Chelsea Hospital for Women ประเทศอังกฤษ ได้มีการให้ miroestrol ขนาด 1 หรือ 5 มิลลิกรัม ต่อวัน กับผู้หญิง ที่มีภาวะไม่มีประจำเดือน (amenorrhoea) และหมดประจำเดือนเทียม เพื่อชักนำให้เกิด

withdrawal bleeding ภายหลังจากหยุดยา พบว่าได้ผลในการรักษาน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง และจำนวนวันหลังจากหยุดยาถึงมีประจำเดือน นานกว่าการใช้เอสโตรเจนตามปกติ สามในสี่ของผู้ป่วยมีอาการไม่พึงประสงค์ของยา คือ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน มีรายงานถึงพิษของกวางเครือว่า เมื่อให้ในปริมาณสูง ทำให้สัตว์ทดลองตายได้ ในนกรกระทาพบว่า มีผลลดภูมิคุ้มกัน ทำให้เกิดฝีหนองขึ้นตามตัว กระดูกเปราะและหักง่าย ในหนูทดลองพบว่า จำนวนเม็ดเลือดแดงลดลง เซลล์เม็ดเลือดขาว ขนาดและน้ำหนักของต่อมหมวกไตเพิ่มขึ้น และมีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์

ขณะนี้การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสารในกวางเครือ ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ยังต้องการการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ทั้งในด้านเภสัชวิทยา พิษวิทยา การทดลองใช้ในคน และที่สำคัญคือ การศึกษาเกี่ยวกับการเกิดพิษในระยะยาว ทั้งของสาร miroestrol สารสกัดหยาบ และผงแห้งของกวางเครือขาว เพื่อที่จะได้นำมาใช้อย่างปลอดภัย

ในทัศนะของแพทย์พื้นบ้าน ให้ข้อมูลไว้ว่ากวางเครือใช้เป็นยาอายุวัฒนะ ช่วยให้ผิวพรรณเต่งตึง มีน้ำมีนวล และทำให้หน้าอกเต่งตึงหรือโตขึ้น แต่กวางเครือทุกชนิดมีพิษในตัวเอง ต้องใช้สมุนไพรชนิดอื่นร่วมในการทำยา เรียกว่าเป็น "ตัวคุม" ส่วนข้อห้ามใช้นั้น ส่วนใหญ่จะแนะนำว่า ไม่ควรกินมากหรือต่อเนื่องกันนานเกินไป จะทำให้มีอาการเดินมโตเกินไป เดินมดานแข็งเป็นก้อน เกิดเป็นเนื้องอกที่เดินมได้ ปัจจุบันมียาแผนโบราณ (ยาผสม) ที่มีกวางเครือเป็นส่วนผสม ขึ้นทะเบียนไว้แล้วหลายตำรับ ส่วนใหญ่จะได้รับอนุญาตให้แสดงสรรพคุณว่า บำรุงร่างกาย สำหรับสตรีที่ประจำเดือนมาไม่ปกติ ใช้ภายหลังการคลอดบุตร

แต่โบราณมีการบริโภคกวางเครือในหลายลักษณะ เช่น บดเป็นผง ปั้นเป็นลูกกลอน ตำ แขนในน้ำกระสายต่างๆ การบริโภคต้องใช้ร่วมกับตัวยาอื่นๆ เพื่อปรับลดอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น ส่วนสูตรของยาและขนาดที่ใช้นั้นยังคงเป็นปัญหาอยู่มาก เพราะสูตรตำรับ และปริมาณที่เหมาะสม ในการรับประทานกวางเครือมักจะเป็นความลับของหมอพื้นบ้านแต่ละคน เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์และจุดขาย ปริมาณการบริโภคกวางเครือแต่ละครั้ง ในตำรายาโบราณระบุไว้หลายขนาด เช่น ปั้นเป็นลูกกลอนขนาดตั้งแต่ เท่าเม็ดพริกไทย เม็ดมะกล่ำ มะขามป้อม ปลายนิ้ว ไปจนถึงขนาดเท่าลูกพุทรา เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าขนาด ที่ใช้รับประทานหลากหลายมาก แน่นนอนว่าขนาดรับประทานที่มากเกินไปย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อร่างกายของผู้บริโภค จึงควรมีการศึกษาวิจัยอย่างเร่งด่วน เกี่ยวกับขนาดรับประทาน และระยะเวลาที่เหมาะสม ในการบริโภคกวางเครือ

แต่เดิมการบริโภคกวางเครือ นั้น มีความมุ่งหมายอันดับแรก คือ บำรุงร่างกาย เป็นอายุวัฒนะ ส่วนผลพลอยได้อื่นๆ เช่น ผิวหนังเต่งตึง ขยายขนาดของเต้านม เพิ่มประสิทธิภาพทางเพศ เป็นเรื่องรองลงมา แต่ปัจจุบันกวางเครือเป็นที่กล่าวขานกันในลักษณะสมุนไพรเพื่อความงาม เน้นว่าบริโภคแล้วเสริมทรวงอก ให้ใหญ่ขึ้น เต่งตึงสวยงาม ทำให้กลุ่มผู้บริโภคเปลี่ยนจากผู้สูงอายุ ที่สุขภาพเริ่มอ่อนแอ มาเป็นวัยเจริญพันธุ์ที่รักสวยรักงาม ทั้งที่เป็นสตรี กระเทย และพวกรักร่วมเพศ จึงน่าเป็นห่วงว่า หากกวางเครือมีสาร ที่ออกฤทธิ์แบบเดียวกับฮอร์โมนเพศหญิง ได้จริง เมื่อขยายขนาดของเต้านมได้ ก็ย่อมมีผลต่ออวัยวะอื่นๆ ในร่างกายได้ การบริโภคสารประเภทนี้โดยที่ ยังไม่มีการประเมินประสิทธิผล และความปลอดภัยว่าจะใช้อย่างไรจึงจะปลอดภัย ใช้ขนาดเท่าใด เป็นเวลานานเท่าใด เพศและวัย จะเป็นข้อจำกัดในการบริโภคกวางเครือหรือไม่ การเกิดพิษทั้งชนิดเฉียบพลันและเรื้อรัง มีความรุนแรงแค่ไหน ทราบได้ที่ยังไม่มีความกระจ่างในเรื่องนี้ การบริโภคกวางเครือก็ยังคงมีปัญหา

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อหวังผลขยายขนาดของเต้านมนั้น ถือว่ามีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อความสวยงาม หรือ เป็นการก่อให้เกิดผลต่อโครงสร้างของ ร่างกายมนุษย์ เราจึงต้องมาพิจารณากลไกของการบรรลุมวลไขมันที่ติดกับเต้านม

หนึ่งในความงามที่สตรีจำนวนมากปรารถนาก็คือ การมีทรงอกขนาดพอเหมาะ ผิวพรรณเต่งตึง อวบอิม นวลเนียน กระชับ เรียบตึง ไร้ริ้วรอย ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. ขนาดของเต้านม
2. ผิวหนังบริเวณเต้านม

จะขอกล่าวถึงขนาดของเต้านมก่อน สตรีทางแถบเอเชีย รวมทั้งกลุ่มกระเทย และรักร่วมเพศมักมีความสนใจที่จะเพิ่มขนาดของเต้านม ไม่ว่าจะด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเสริมฟองน้ำในเสื้อยกทรงซึ่งแลดูไม่เป็นธรรมชาตินัก การรับประทานยาคุมกำเนิดบางชนิด (เพื่อหวังผลให้ฮอร์โมนเอสโตรเจน ในยาคุมกำเนิด ช่วยขยายขนาดของเต้านม) ไปจนถึงการผ่าตัดเสริมทรงอกด้วยซิลิโคน ซึ่งแต่ละวิธีก็มีทั้งข้อดีข้อเสีย อีกข้อเสนอหนึ่งในขณะนี้ก็คือ ผลิตภัณฑ์ที่อ้างว่ามีสารสกัดจากสมุนไพรกวาวเครือ ซึ่งมีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจน จึงสามารถขยายขนาดของเต้านมได้ กรณีนี้ จะมีความใกล้เคียงกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด การที่ยาเม็ดคุมกำเนิดบางตัวรับมีผลขยายขนาดของเต้านม ได้นั้น เป็นเพราะผลข้างเคียงของการได้รับฮอร์โมนที่ทำให้เต้านมตึง และคัดเต่ายาคุมกำเนิดนั้นเข้าข่าย เป็นยาอันตราย และต้องใช้ติดตามกันเป็นเวลานาน จึงต้องใช้ภายใต้คำแนะนำของแพทย์ และเภสัชกร ก่อนใช้ควรจะได้รับ การตรวจร่างกายว่าสมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีความผิดปกติหรือภาวะใดๆที่เป็นข้อห้ามใช้ยาในกลุ่มนี้ รวมทั้งต้องคำนึงถึงอาการข้างเคียงที่อาจเกิดจากการใช้ยาอีกด้วย

ข้อมูลที่ว่าสารสกัดจากสมุนไพรกวาวเครือ สามารถขยายขนาดของเต้านมได้ เพราะมีการออกฤทธิ์แบบฮอร์โมนเอสโตรเจนนั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจ แต่ต้องพิสูจน์กันทางวิทยาศาสตร์ ให้กระจ่างชัดเสียก่อน ว่าสารในกวาวเครือ มีฤทธิ์เช่นนั้นจริง และเมื่อมีผลในการขยายเต้านมแล้ว จะไปมีผลต่ออวัยวะอื่นๆในร่างกายด้วยหรือไม่ ขนาด วิธีใช้ และระยะเวลาที่ใช้ อาการข้างเคียง ที่อาจเกิดขึ้น ข้อจำกัดเกี่ยวกับเพศและวัยของผู้ใช้ เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาวิจัยอย่างถี่ถ้วน เพื่อที่จะได้นำไปใช้ได้อย่างปลอดภัย

ขณะนี้เราใช้ฮอร์โมนเอสโตรเจน ในลักษณะของยาแผนปัจจุบัน ผู้ผลิต หรือนำเข้าฯต้องนำผลิตภัณฑ์มาขึ้นทะเบียนที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ต้องผ่านการประเมินประสิทธิผล และความปลอดภัย โดยมีรายงานผลการทดลองใช้ในคน มีเอกสารการศึกษาวิจัยว่าผลิตภัณฑ์นี้ ให้ผลตามที่กล่าวอ้างจริง การใช้ยากับบุคคลใดในขนาดเท่าใดตามระยะเวลาที่กำหนด จึงจะมีความปลอดภัย ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้เป็นหน้าที่ ของผู้ประกอบการธุรกิจ ที่จะต้องดำเนินการเพื่อพิสูจน์คุณภาพ และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ อาจต้องใช้เวลาบ้าง แต่ผลที่ได้รับนั้นคุ้มค่า โดยเฉพาะกับผู้บริโภค เพราะจะได้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี และปลอดภัย อีกประการหนึ่งการใช้ ผลิตภัณฑ์ในลักษณะเป็นยา ทั้งผู้ขาย และผู้บริโภค ต่างก็จะรอบคอบกันเป็นพิเศษ ตั้งแต่แหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย การให้ข้อมูลที่ฉลาก และโฆษณา ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนซื้อผู้บริโภคอาจปรึกษาแพทย์ หรือเภสัชกรเสียก่อน

ก่อนใช้ย่อมต้องอ่านฉลากให้เข้าใจ อย่างถี่ถ้วน แล้วปฏิบัติตามวิธีใช้อย่างเคร่งครัด รวมทั้งตระหนักอยู่เสมอว่ายานี้
เมื่อมีคุณอนันต์ ก็อาจมีโทษมหันต์ ควรใช้ยาเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของฮอร์โมนขณะนี้เป็น
ผลิตภัณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควบคุมดูแลอย่างเข้มงวด ในระดับที่เป็นยา เพราะตระหนักถึงความ
เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายหากผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพไม่ดีเพียงพอ ผู้บริโภคได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งอันตรายที่
อาจเกิดขึ้น หากผู้บริโภคใช้ผิดวิธี หรือผิดวัตถุประสงค์

เมื่อสามารถพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างแน่ชัดว่า ในความเครียดมีสารที่ออกฤทธิ์ขยายเต้านมได้จริง โดยเป็นฤทธิ์
ของสารที่มีโครงสร้างและคุณสมบัติคล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจน การกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ที่ผสมสารดังกล่าว ก็ควรเป็น
ไปในการทำงานเดียวกัน กับผลิตภัณฑ์ มีส่วนผสมของฮอร์โมนเอสโตรเจน เพื่อที่ผู้บริโภคจะได้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ
ดี มีสูตรตำรับและ กรรมวิธีการผลิต ที่เหมาะสม การผลิต การนำเข้า การขาย การแสดงฉลาก รวมถึงการโฆษณาจะ
ได้รับการดูแลจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในส่วนนี้ผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้อง
เคลือบแคลงสงสัยใดๆเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นั้นอีก

อีกประการหนึ่ง ฮอร์โมน (Hormones) จัดเป็นวัตถุที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอาง ในลำดับที่ 18 ตาม
ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติ เครื่องสำอาง พ.ศ. 2535 เรื่อง
กำหนดวัตถุที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสม ในการผลิตเครื่องสำอาง ด้วยเหตุผล ในทำงานเดียวกันกับที่กล่าวมาข้างต้น นั่นก็
คือ ฮอร์โมนเป็นสารที่ต้องใช้ อย่างระมัดระวัง มีทั้งคุณและโทษ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายอย่างสูง หากผลิต
ภัณฑ์นั้นมีไม่มีคุณภาพดีเพียงพอ หรือไม่ปลอดภัย หรือมีการนำไปใช้ในทางที่ผิด จึงต้องมีการควบคุมดูแลผลิตภัณฑ์
ดังกล่าวอย่างเข้มงวด หากนำมาใช้ในลักษณะเป็นเครื่องสำอาง การผลิต จำหน่าย รวมถึงการแสดงสรรพคุณที่ฉลาก
และโฆษณา ผู้ประกอบธุรกิจสามารถดำเนินการได้ โดยไม่ต้องมาขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและ
ยา อีกทั้งผู้บริโภคเมื่อคิดว่าเป็นเครื่องสำอาง มักจะตัดสินใจเลือกซื้อเลือกใช้ด้วยตนเอง มิได้ระมัดระวังในการใช้มาก
นัก มีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะเกิด อันตราย

จากข้อมูลทางวิชาการ และข้อกฎหมาย ทั้งทางด้านเครื่องสำอางและด้านยา จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ ที่อ้างว่าสามารถ
ขยายขนาดของเต้านมได้ โดยมีสารออกฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจนนั้น ควรจะต้องมีข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ว่า
สามารถให้ผลตามที่กล่าวอ้างได้จริง ตามขนาดและวิธีใช้ที่กำหนด รวมทั้งมีความปลอดภัยเพียงพอ ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ที่
สามารถขยายขนาดของเต้านมได้ ด้วยการแสดงฤทธิ์แบบฮอร์โมนเอสโตรเจน ควรจัดประเภทให้เป็นยา เพราะ
สามารถก่อให้เกิดผลต่อโครงสร้างของร่างกายมนุษย์ได้ และกลไกการออกฤทธิ์มิได้เกิดขึ้นเฉพาะบริเวณที่ใช้เท่านั้น
อาจถูกดูดซึมเข้าสู่กระแสโลหิต ไปมีผลต่ออวัยวะอื่นๆในร่างกายได้ด้วย จึงมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายอย่างยิ่ง
และหากจัดให้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นเครื่องสำอาง การผลิต จำหน่าย ฉลาก และโฆษณา ส่งเสริมการขายกันอย่างเสรีใน
ลักษณะเป็นเครื่องสำอาง อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค การควบคุมเข้มงวดในระดับเป็นยา จะเป็นวิธีคุ้มครอง
ผู้บริโภคที่เหมาะสมกว่า

ข้อมูลจาก U.S. Food and Drug Administration ระบุว่า ขณะนี้ยังไม่มีผลิตภัณฑ์หรืออุปกรณ์ใดที่ จะขยายขนาดของ
เต้านมได้ อย่างดีก็เป็นเพียงการเสริมสร้างความแข็งแรง ให้กับกล้ามเนื้อที่พุงเต้านมเท่านั้น ครีม หรือโลชั่นที่โฆษณา

ว่าสามารถขยายขนาดของเต้านมได้ ก็เป็นเพียงคำโอ้อวดที่เกินความจริง ถึงแม้ว่าผลิตภัณฑ์บางชนิดอาจมีส่วนผสมของฮอร์โมนเอสโตรเจนอยู่บ้าง และ ฮอร์โมนเอสโตรเจนช่วยขยายขนาด ของทรวงอกได้ แต่ผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคหาซื้อได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใบสั่งแพทย์ นั้น ก็จะต้องมีส่วนผสมของฮอร์โมนเอสโตรเจนเพียงเล็กน้อย ซึ่งไม่อาจช่วยขยายขนาดของเต้านมได้อยู่ดี ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการใช้ฮอร์โมนเอสโตรเจนใน ยาคุมกำเนิด และยาที่ใช้บรรเทาอาการที่เกิดขึ้น ในภาวะหมดประจำเดือน (menopause) แต่ไม่รับรองให้มีการใช้เอสโตรเจนเพื่อขยายขนาดของเต้านม มีเพียงวิธีเดียวที่พิสูจน์แล้วว่าสามารถขยาย ขนาดของเต้านมได้นั้น คือ การผ่าตัดเพื่อเพิ่มขนาดของเต้านม

เมื่อมีขนาดของทรวงอก เป็นที่พึงพอใจแล้ว ผิวพรรณบริเวณดังกล่าวก็มีความสำคัญ ทรวงอกขนาดใหญ่ที่ผิวแห้งแตกหรือห่อหุ้ม ย่อมไม่พึงปรารถนา ความเต่งตึง เนียนนุ่ม ชุ่มชื้น กระชับ เรียบตึง ของผิวหนังบริเวณเต้านมจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อย เครื่องสำอางสามารถช่วยคงความชุ่มชื้น ที่ผิวหนังได้ด้วยการ

1. ป้องกันการระเหยของน้ำจากผิว อาจทำได้โดยการก่อให้เกิดฟิล์มบางๆ ปกคลุมที่ผิวหนัง เมื่อน้ำระเหยออกไปไม่ได้ ผิวก็จะนุ่ม ชุ่มชื้น ไม่แห้งแตก
2. เพิ่มปริมาณน้ำให้กับผิวหนัง โดยการดึงความชื้นจากสิ่งแวดล้อมมาไว้ที่ผิวหนัง

ผิวหนังตามธรรมชาติจะมีไขมันทำหน้าที่ป้องกันการระเหยของน้ำอยู่แล้ว แต่หากยังมีปัญหาผิวแห้งเพราะขาดน้ำ การใช้สารประเภทน้ำมันหรือ สารที่คล้ายน้ำมัน จะช่วยเสริมไขมันที่ผิวหนังตามธรรมชาติ ช่วยเสริมกลไกป้องกันการสูญเสียน้ำ สารประเภทนี้อาจเรียกว่า Humectant หรือ Moisturizer หรือ Emollient ที่นิยมใช้กันในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง ได้แก่ cetyl alcohol , dimethicone, isopropyl lanolate, myristate and palmitate, lanolin , octyl dodecanol , olive oil, petrolatum, stearic acid and stearyl alcohol เป็นต้น

นอกจากสารที่ช่วยคงความชุ่มชื้น ให้กับผิวหนังแล้ว เครื่องสำอางบางตัว อาจเพิ่มวิตามินลงไปด้วย เช่น วิตามิน เอ หรือวิตามิน อี รวมทั้งสารสกัดจากธรรมชาติ เพื่อช่วยให้ผิวเนียนนุ่มชุ่มชื้น เครื่องสำอางประเภทนี้ สามารถช่วยบำรุงผิวหนังได้ทั่วร่างกาย รวมทั้งบริเวณทรวงอก ด้วย ส่วนใหญ่จะจัดเป็นเครื่องสำอางทั่วไป ซึ่งไม่ค่อยมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย ยกเว้นการแพ้เฉพาะบุคคล

ส่วนผลิตภัณฑ์ประเภทครีม หรือโลชั่นทาทรวงอก ที่แจ้งว่าเป็นเครื่องสำอาง มีส่วนผสมของสารสกัดจากกาวเครือ นั้น ขณะนี้ยังคงต้องจัดอยู่ในประเภทเครื่องสำอางทั่วไป เพราะสมุนไพรมิได้เข้าข่าย เป็นวัตถุที่ห้ามใช้ในการผลิตเครื่องสำอาง เครื่องสำอางหลายชนิด ก็มีส่วนผสมของสมุนไพร เช่น แชมพูผสมมะกรูด ครีมนวดผสมว่านหางจระเข้ ยาสิฟิผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพร เป็นต้น เครื่องสำอางประเภทนี้มีการกำกับดูแลอย่างไม่เข้มงวด เพราะเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายได้น้อย หากในตำรับไม่มีส่วนผสมของสารควบคุมพิเศษ หรือสารควบคุม ผู้ประกอบการจึงสามารถผลิต เพื่อจำหน่ายได้ โดยไม่ต้องแจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพียงแต่ปฏิบัติตามกรอบกำหนดตามกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องสำอาง ให้ครบถ้วน เช่น ไม่ผสมวัตถุห้ามใช้ในการผลิตเครื่องสำอาง โดยเฉพาะ ฮอร์โมน (Hormones), จัดทำฉลากให้มีข้อความบังคับครบถ้วน ชัดเจน , มีปริมาณสารสำคัญตามเกณฑ์

ค่าตลาดเคลื่อน ที่กำหนด เป็นต้น และที่สำคัญ การแสดงสรรพคุณที่ฉลาก และโฆษณา จะต้องอยู่กรอบของ ความเป็น เครื่องสำอาง นั่นคือ มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ผลิตภัณฑ์นั้นเพียงเพื่อความสะอาด หรือความสวยงาม, กลไกการออกฤทธิ์ ต่อร่างกายเป็นไปอย่างอ่อนๆเฉพาะที่, ไม่แสดงข้อมูลที่อาจทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดว่ามีผลแก่สุขภาพ โคร่ง สร้าง หรือการกระทำหน้าที่ใดๆของร่างกายมนุษย์ เช่น การขยายขนาดของเต้านม เป็นต้น

การผสมสารสกัดจากสมุนไพรที่สามารถออกฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนลงในเครื่องสำอางนั้น อาจมีข้อสงสัยว่า ในเมื่อ ฮอร์โมนจัดเป็นวัตถุที่ห้ามใช้ในเครื่องสำอาง แล้วสารออกฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนจะถูกห้ามใช้ไปด้วยหรือไม่ ในข้อนี้ยังคงต้องรวบรวมข้อมูลทางวิชาการให้แน่ชัดเสียก่อนว่า สารที่ออกฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนนั้น มีคุณและโทษในทำนองเดียวกับ ฮอร์โมนหรือไม่ หากพิสูจน์ได้แล้วว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายในระดับเดียวกันกับ ฮอร์โมน ก็น่าจะมีการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนนี้ให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อคุ้มครองให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยในการใช้เครื่องสำอางต่อไป

ในขณะที่กาวเครื่อกำลังอยู่ในความสนใจของประชาชนนี้ มีผลิตภัณฑ์ที่อ้างว่าเป็นเครื่องสำอางผสมสารสกัดจาก กาวเครื่อ (จึงสามารถผลิต จำหน่าย แสดงสรรพคุณที่ฉลากและโฆษณา โดยไม่ต้องขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) กันมากมาย และมีการแสดงสรรพคุณด้วยข้อความ ที่ทำให้เข้าใจได้ว่า สามารถขยายขนาด ของทรวงอก ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก็มีได้นิ่งนอนใจ ได้ส่งเจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบสถาน ประกอบการ เพื่อเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ส่งตรวจวิเคราะห์ว่า มีสารห้ามใช้ โดยเฉพาะฮอร์โมน เป็นส่วนผสมอยู่หรือไม่ และในส่วนของ การแสดงสรรพคุณนั้น ตามกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องสำอาง ต้องให้โอกาสผู้ประกอบการได้มีโอกา สชี้แจงเพื่อพิสูจน์ความจริงก่อน หากไม่สามารถพิสูจน์ได้จึงจะต้องระงับการโฆษณา ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ต้องใช้เวลา ดำเนินการนานพอสมควร

การนำสมุนไพรมาใช้เป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพนั้น เป็นสิ่งที่น่าสนใจและควรให้ การสนับสนุน แต่การ นำสมุนไพรมาใช้ ก็ต้องมีการศึกษาวิจัยในเรื่องของคุณภาพ และความปลอดภัยเช่นกัน เพราะสมุนไพรมีทั้งคุณและ โทษ การนำมาใช้ อย่างไรจึงจะได้ผลและปลอดภัยน่าจะเป็นประเด็นแรกที่ต้องคำนึงถึง ส่วนการที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จะกำกับดูแลผลิตภัณฑ์เหล่านี้ด้วย ความเข้มงวดระดับใด เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาจากข้อมูล ทางวิชาการ และวัตถุประสงค์ของการใช้เป็นสำคัญ ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อความปลอดภัย ของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

1. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ เรื่อง กาวเครื่อ จัดโดยสถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์ เมื่อ 1 ธันวาคม 2541 ณ ห้องประชุมชั้น 4 ตึกกรมการแพทย์
2. กาวเครื่อ และไฟโตเอสโตรเจน โดย ภก.ดร.สมภพ ประธานธรรักษ์
3. พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535

4. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
5. พรพรรณ สุนทรธรรม. นานาสาระเรื่องเครื่องสำอาง : กองควบคุมเครื่องสำอาง มกราคม 2540
6. U.S. food and Drug Administration FDA Consumer February 1988, Revised April 1990 QUACKERY
TARGETS TEENS